

ÄNDRINGAR I
PRISINFORMATIONSLAGEN
(1991:601)

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	5
2	Promemorians lagförslag.....	7
2.1	Förslag till lag om ändring i prisinformationslagen (1991:601)	7
3	Inledning.....	11
3.1	Direktivet om prisinformation.....	11
3.2	Det huvudsakliga innehållet i direktivet om prisinformation.....	12
3.3	Nordiska förhållanden	13
3.3.1	Lagstiftning om prisinformation i övriga nordiska länder.....	13
3.3.2	Nordiskt projektarbete	15
3.4	Ärendets beredning.....	16
3.4.1	Nordiskt samråd.....	16
3.4.2	Nationellt samråd	16
4	Gällande ordning.....	19
4.1	Marknadsföringslagen m.m.....	19
4.2	Prisinformationslagen	20
4.3	Förordningen om jämförpriser på andra varor än livsmedel.....	22
4.4	Konsumentverkets föreskrifter	23

5	Överväganden och förslag.....	25
5.1	Direktivet och gällande svensk rätt.....	25
5.2	Definitioner av de grundläggande begreppen i direktivet m.m.	26
5.3	Skyldigheten att ange försäljningspris och jämförpris på alla varor	28
5.3.1	Möjlighet till speciella undantag från denna skyldighet m.m.	28
5.4	Tydliga prisangivelser m.m.	30
5.5	Möjlighet till undantag från skyldigheten att ange jämförpris	32
5.6	Vissa undantag från skyldigheten att ange jämförpris för vissa små detaljistföretag.....	33
6	Tillsyn och sanktioner	35
7	Kostnader	37
8	Ikraftträdande	39
9	Författningskommentarer	41

Bilaga:

Europaparlamentets och rådets direktiv (98/6/EG) om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter.....	47
---	----

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag som syftar till att genomföra ett EG-direktiv (98/6/EG) om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna. Direktivet skall vara genomfört senast den 18 mars 2000.

Direktivet motsvarar i allt väsentligt gällande svensk rätt. Det är av minimikaraktär, dvs. medlemsstaterna får, inom de ramar som ges av Romfördraget, behålla och införa regler som är förmånligare för konsumenten än direktivets regler. I promemorian föreslås vissa ändringar i prisinformationslagen (1991:601) som bedöms vara nödvändiga för att direktivet skall anses vara korrekt införlivat i svensk rätt. I övrigt lämnas lagens bestämmelser oförändrade. Det föreslås dock en begränsad utvidgning av lagens tillämpningsområde som innebär att "produkter" omfattas. Därmed omfattas, förutom varor och tjänster, även andra nyttigheter som t.ex. elektricitet.

I lagförslaget finns bestämmelser som bl.a. slår fast skyldigheten att ange försäljningspris och jämförpris på alla varor samt hur prisangivelser tydligt skall anges. Förslag till vissa undantag från denna skyldighet behandlas också. Det gäller bl.a. när varor erbjuds i samband med tillhandahållande av tjänster samt försäljning på auktion.

Promemorian innehåller också synpunkter på i vilka fall man kan tänka sig mer generella undantag från kravet på att lämna jämförpris. Det gäller situationer när det i linje med vad som anges i direktivet föreligger omständigheter som skulle göra en jämförprisangivelse utan betydelse på grund av varornas karaktär eller ändamål eller därför att en sådan angivelse skulle kunna skapa

förvirring. När det gäller undantag från kravet på angivande av jämförpris på grund av varornas karaktär eller ändamål finns redan idag bestämmelser i Sverige som berör detta. Beträffande angivande av jämförpris kan man behöva överväga om det i några fall skulle vara lämpligt med vissa ytterligare undantag. I promemorian redovisas vissa synpunkter i denna fråga. Det föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att i en författning föreskriva om sådana ytterligare undantag.

Direktivet medger under en övergångsperiod att medlemsstaterna på vissa grunder kan tillåta vissa små detaljistföretag att underlåta att lämna jämförpriser. I promemorian föreslås att Sverige inte utnyttjar det medgivandet, eftersom detaljhandelsbutiker på ett tillfredsställande sätt synes efterleva kraven enligt prisinformationslagen på att lämna jämförpriser, oberoende av hur stor butiken är.

Gällande tillsyns- och sanktionssystem påverkas inte av de föreslagna ändringarna i prisinformationslagen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2000.

2 Promemorians lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i prisinformationslagen (1991:601)

Härigenom föreskrivs i fråga om prisinformationslagen (1991:601)
dels att 1 - 5, 7, 9 och 12 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det närmast före 3 § skall införas en ny rubrik med
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag har till ändamål att
främja en god prisinformation
till konsumenterna.

Lagen tillämpas på sådana
näringsidkare som i sin yrkes-
mässiga verksamhet tillhanda-
håller *varor och tjänster* till
konsumenter.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till ändamål att
främja en god prisinformation
till konsumenterna *och att*
underlätta prisjämförelser.

2 §

Lagen tillämpas på sådana
näringsidkare som i sin yrkes-
mässiga verksamhet tillhanda-
håller *produkter* till konsu-
menterna.

Definitioner

3 §

Särskilda föreskrifter om information till konsumenter finns i konsumentkreditlagen (1992:830), konsumentförsäkringslagen (1980:38) och valutaväxlingslagen (1996:830).

I denna lag avses med
produkter: varor, tjänster, fast egendom och andra nyttigheter,

försäljningspris: det slutliga priset på en enhet eller en bestämd mängd av en produkt,

jämförpris: det slutliga priset på ett kilo, en liter, en meter, en kvadratmeter eller en kubikmeter av en vara eller enligt en annan mängdenhet,

vara som säljs i lös vikt: en vara som inte är färdigförpackad och som mäts upp i konsumentens närvaro.

4 §

Prisinformation skall lämnas när en näringsidkare marknadsför bestämda *varor eller tjänster*.

Första stycket gäller dock inte, om särskilda omständigheter hindrar att prisinformation lämnas.

Prisinformation skall lämnas när en näringsidkare marknadsför bestämda *produkter*.

Första stycket gäller dock inte *för varor som säljs på auktion*.

5 §

Priset för *varor och tjänster* skall anges korrekt och tydligt. Priset skall anges skriftligen, om konsumenten inte kan få upplysning om det på något

Priset för *produkter* skall anges korrekt och tydligt. Priset skall anges skriftligen, om konsumenten inte kan få upplysning om det på något annat

annat likvärdigt sätt.

likvärdigt sätt.

Priset skall inbegripa mervärdeskatt. Om det kan tillkomma avgifter och andra kostnader skall detta anges särskilt.

7 §

Uppgift om pris per måttenhet (*jämförpris*) skall dessutom lämnas för sådana varuslag som det finns särskilda beräkningsgrunder för.

Uppgift om pris per måttenhet (*jämförpris*) skall dessutom lämnas för sådana varuslag som det finns särskilda beräkningsgrunder för *och som kan lämnas utan att det skapar förvirring för konsumenten.*

Särskilda beräkningsgrunder får fastställas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

9 §

Priset och jämförpriset skall anges så att det framgår klart för konsumenten vilken *vara eller tjänst* som informationen avser.

Priset och jämförpriset skall anges så att det framgår klart för konsumenten vilken *produkt* som informationen avser.

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som skall anses utgöra praktiska hinder enligt 10 § andra stycket eller 11 § andra stycket 1 *samt om* kraven för att kontroll skall vara obehövlig enligt 11 § tredje stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som skall anses utgöra praktiska hinder enligt 10 § andra stycket eller 11 § andra stycket 1,

2. kraven för att kontroll skall vara obehövlig enligt 11 § tredje stycket,

3. fastställande av sådana särskilda beräkningsgrunder som avses i 7 §,

4. vilka varuslag som en angivelse av jämförpris skulle kunna skapa förvirring, och,

5. de undantag från kraven på att ange jämförpris som följer av en tillämpning av punkterna 3 eller 4.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2000.

3 Inledning

3.1 Direktivet om prisinformation

I februari 1998 antog Europaparlamentet och Europeiska unionens råd direktiv (98/6/EG) om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter. Den svenska versionen av direktivet finns som bilaga till denna promemoria. Medlemsstaterna skall ha genomfört direktivet senast den 18 mars 2 000.

Sedan tidigare finns regler om prismärkning i direktiv (79/581/EEG) om konsumentskydd i samband med prismärkning av livsmedel och i direktiv (88/314/EEG) om konsumentskydd i samband med prismärkning av andra varor än livsmedel. Bakgrunden till att kommissionen tog initiativ till ett generellt direktiv om prisinformation var bl.a. att man ville förbättra informationen till konsumenterna och förenkla förfarandet för att lämna sådan information.

Direktivet är ett s.k. minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna får införa mer gynnsamma bestämmelser till förmån för konsumenterna. I direktivets ingress punkten 12 uttalas bl.a. att regler på gemenskapsnivå gör det möjligt att säkerställa enhetlig och entydig information till nytta för alla konsumenter på den inre marknaden.

3.2 Det huvudsakliga innehållet i direktivet om prisinformation

Syftet med direktivet om prisinformation är enligt artikel 1 att förbättra informationen till konsumenterna och att underlätta prisjämförelser. Detta skall åstadkommas genom krav på angivande av försäljningspris och jämförpris på alla varor som näringsidkare erbjuder konsument.

I artikel 2 finns definitioner av försäljningspris, jämförpris, vara som säljs i lös vikt, näringsidkare och konsument.

Enligt artikel 3 skall, med beaktande av vad som anges i artikel 5, försäljningspris och jämförpris anges för alla konsumentvaror. Enligt samma artikel behöver jämförpris inte anges, om det är identiskt med försäljningspriset.

Artikel 3.2 ger medlemsstaterna möjlighet att undanta vissa varor från kravet på angivande av försäljningspris och jämförpris. Enligt artikel 3.3 behöver endast jämförpris anges när en vara säljs i lös vikt. Artikel 3.4 föreskriver att jämförpriset skall anges i reklam där försäljningspriset på konsumentvaror nämns, om inte annat följer av artikel 5.

Enligt artikel 4.1 skall försäljnings- och jämförpriser vara entydiga, lätta att känna igen och tydligt läsbara. Enligt samma artikel får medlemsstaterna begränsa antalet prisangivelser. Enligt artikel 4.2 skall jämförpriset hänföra sig till en mängd som anges i enlighet med nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser. I ingressen punkten 8 uttalas att det är nödvändigt att beakta att vissa varor vanligen säljs i andra mängder än ett kilo, en liter etc. och att det därför är lämpligt att medlemsstaterna får tillåta att jämförpriset hänföra sig till en annan mängdenhet. Därvid skall man beakta varans karaktär och de kvantiteter i vilka den normalt säljs i den berörda medlemsstaten.

Artikel 5 ger medlemsstaterna möjlighet att medge undantag från kravet på jämförpris, om sådan information inte är av betydelse på grund av varornas karaktär eller ändamål, eller om sådan information skulle kunna skapa förvirring. I ingressen till punkten 10 anges som exempel på när undantag kan medges att mängdangivelsen inte

är relevant för prisjämförelsen eller att olika varor saluförs i samma förpackning.

Enligt artikel 5.2 får medlemsstaterna när det gäller andra varor än livsmedel upprätta en förteckning över de varor eller varukategorier för vilka kravet på jämförpris skall fortsätta att gälla.

Artikel 6 föreskriver att medlemsstaterna under en övergångsperiod får undanta små detaljistföretag från skyldigheten att ange jämförpris.

Enligt artikel 7 skall medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att informera berörda parter om nya nationella bestämmelser som genomför direktivet.

Artikel 8 överlämnar till medlemsstaterna att bestämma påföljder vid överträdelser av nationella bestämmelser som genomför direktivet. Enligt samma artikel måste påföljderna vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Artikel 9 innehåller övergångsbestämmelser för de nu gällande prisinformationsdirektiven.

Av artikel 10 framgår att direktivet är ett minimidirektiv.

Artikel 11 innehåller bestämmelser om genomförande av direktivet.

Enligt artikel 12 skall kommissionen senast tre år efter genomförandetidpunkten överlämna en rapport till Europaparlamentet om tillämpningen av direktivet. Artiklarna 13-14 innehåller bestämmelser om direktivets ikraftträdande och om medlemsstaterna som direktivets adressater.

3.3 Nordiska förhållanden

3.3.1 Lagstiftning om prisinformation i övriga nordiska länder

I följande avsnitt redogörs översiktligt för gällande lagstiftning m.m. i de övriga nordiska länderna.

Danmark

I Danmark finns en lagstiftning för livsmedel och en för andra varor. I dansk lag görs undantag från krav på prisinformation för standardstorlekar. För begagnade varor måste prisinformation lämnas.

Finland

Enligt den finska konsumentskyddslagen är det bl.a. Konsumentombudsmannen och Näringsstyrelsen som skall utöva tillsyn över prisinformationen vid marknadsföring av "konsumtionsnyttigheter". I konsumentskyddslagen öppnas en möjlighet för regeringen att genom förordning låta Näringsstyrelsen medge undantag från kravet på prisinformation vid marknadsföring av "konsumtionsnyttigheter", om det föreligger särskilda skäl. Genom förordning kan regeringen även låta Näringsstyrelsen besluta om information om enhetspriser vid marknadsföring av "konsumtionsvaror" eller grupper av sådana varor.

Den gällande förordningen om prisinformation vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter omfattar inte bostäder. För uppgifter som skall lämnas vid marknadsföring av bostäder finns särskilda bestämmelser. Enligt förordningen skall pris vid marknadsföring uppges på ett klart och entydigt sätt som konsumenten lätt kan se och förstå. Vid marknadsföring av en individualiserad konsumtionsnyttighet skall en näringsidkare även uppge nyttighetens pris. Förordningen innehåller också bestämmelser om hur och var varor skall prismärkas. En näringsidkare som erbjuder konsumenttjänster skall ha information tillgänglig om hur priserna beräknas.

I beslut från det finska Konsumentverket om uppgivande av enhetspris på konsumtionsvaror vid marknadsföring finns regler om näringsidkares skyldighet att uppge enhetspris på färdigförpackade konsumtionsvaror och oförpackat matbröd.

Finland gör liksom Danmark undantag för vissa standardstorlekar. De finska reglerna omfattar inte heller dagligvaror utan förpackning.

Island

Det isländska regelverket gäller varor som säljs av näringsidkare till konsument. Jämförpris skall enligt de isländska reglerna anges, oavsett var varorna förevisas. När en varas försäljningspris förekommer i skriven eller tryckt annons skall även jämförpris anges. Reglerna föreskriver undantag för bl.a. vissa livsmedel, andra varor än livsmedel som vanligtvis säljs styckvis, varor i samband med tjänst, auktionsförsäljning och försäljning av konst och antikviteter. Det görs även undantag för vissa varuslag. Det finns vidare regler för hur jämförpris skall anges, hur jämförpris skall beräknas och var jämförpris skall anges. Den isländska konkurrensmyndigheten har möjlighet att i särskilda fall medge undantag från kravet på jämförpris. Överträdelser av reglerna beivras i enlighet med bestämmelser i den isländska konkurrenslagen.

Norge

I Norge finns bestämmelserna om prisinformation i den norska konkurrenslagen, i en förordning om livsmedel och i en förordning om andra varor än livsmedel.

3.3.2 Nordiskt projektarbete

År 1997 beslöt Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för konsumentfrågor genom sin styrgrupp för ekonomi och information att starta ett nordiskt nätverk för prisinformation. Under 1999 pågår ett projekt vars syfte är att nätverket för prisinformation skall kunna delta i arbetet med genomförandet av prisinformationsdirektivet.

3.4 Ärendets beredning

3.4.1 Nordiskt samråd

Genomförandet av prisinformationsdirektivet har diskuterats vid två nordiska sammanträden under 1998. Syftet med sammanträdena har varit att samordna genomförandet av direktivet i de nordiska länderna och om möjligt få till stånd likartade regler i de olika länderna.

På de nordiska mötena har länderna diskuterat bl.a. följande frågor.

- Om man bör upprätta en förteckning över de livsmedel för vilka jämförpris inte behöver anges.
- Direktivets möjlighet till undantag enligt artikel 3.2.
- Hur man skall behandla andra varor än livsmedel.
- Vilka måttenheter man bör använda för livsmedel och andra varor.

I Finland och Danmark förbereds för närvarande lagstiftning för ett genomförande före tidsfristens utgång. Norge och Island måste avvakta att direktivet införs i EES-avtalet innan det kan genomföras. Alla de nordiska länderna har gjort bedömningen att den nationella lagstiftningen behöver ändras.

3.4.2 Nationellt samråd

Genomförandet av direktivet har även diskuterats nationellt med företrädare för livsmedelskedjor, branschorganisationer och Konsumentverket vid ett möte den 3 maj 1999.

Vid mötet behandlades bl.a. följande frågor.

- Om undantag skall göras för mindre försäljningsställen.
- Vilka varor som avses i direktivet förutom dagligvaror.

- Hur man skall precisera vilka varor som skall omfattas av den kommande lagstiftningen.
- Hur många prisangivelser det skall finnas på varorna.
- Om prisinformationen kan utformas mer enhetligt.

4 Gällande ordning

4.1 Marknadsföringslagen m.m.

Prisuppgifter i marknadsföring omfattas av marknadsföringslagens (1995:450) grundläggande krav att marknadsföringen skall vara tillbörlig. Marknadsföringslagen är tillämplig på all marknadsföring som helt eller delvis är inriktad på den svenska marknaden. Lagen omfattar endast sådan marknadsföring som sker i näringsverksamhet. Med marknadsföring avses reklam och andra åtgärder i näringsverksamhet som är ägnade att främja avsättningen av och tillgången till produkter, oavsett i vilket medium eller i vilken form marknadsföringen uppträder. Med produkter avses varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen och andra nyttigheter. Marknadsföring skall stämma överens med god marknadsföringssed och även i övrigt vara tillbörlig mot konsumenter och näringsidkare. Med god marknadsföringssed avses god affärssed och andra vedertagna normer som syftar till att skydda konsumenter och näringsidkare vid marknadsföring. Det rör sig om såväl rättsliga som andra regler.

Enligt 4 § andra stycket marknadsföringslagen skall näringsidkaren vid marknadsföringen lämna sådan information som är av särskild betydelse från konsumentsynpunkt. Enligt 15 § samma lag får en näringsidkare som vid sin marknadsföring låter bli att lämna information av särskild betydelse från konsumentsynpunkt åläggas att lämna sådan information. I fall som inte är av större vikt får Konsumentombudsmannen meddela informationsföreläggande. Föreläggandet skall förenas med vite. Talan om åläggande att lämna information väcks vid Marknadsdomstolen. Talan får väckas av Konsumentombudsmannen, en näringsidkare som berörs av marknadsföringen och en sammanslutning av konsumenter, närings-

idkare eller löntagare. Ett eventuellt åläggande skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

I bl.a. konsumentkreditlagen (1992:830), konsumentförsäkringslagen (1980:38), lagen (1992:1672) om paketresor och lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende finns särskilda regler om prisinformation till konsumenter.

4.2 Prisinformationslagen

Bestämmelserna i prisinformationslagen (1991:601) kompletterar bestämmelserna i marknadsföringslagen. Prisinformationslagen är i stor utsträckning en kodifiering av praxis enligt marknadsföringslagen, men den innehåller också preciseringar och mer långtgående krav. Lagen syftar till att näringsidkare i detaljhandelsledet skall lämna god prisinformation till konsumenterna. Den tillämpas på näringsidkare som i sin yrkesmässiga verksamhet tillhandahåller varor och tjänster till konsumenter.

Enligt 4 § prisinformationslagen skall prisinformation lämnas när en näringsidkare marknadsför bestämda varor eller tjänster. Kravet på god prisinformation gäller alla sorters marknadsföring, t.ex. annonsering, varuexponering i butik och muntlig prisinformation. En vara eller tjänst är "bestämd" om den är så detaljerat beskriven i reklamen att konsumenterna kan identifiera den och särskilja den från andra varor eller tjänster. För nya varor räcker det i princip att reklamen anger varuslag, fabrikat, modell och liknande för att varan skall anses som bestämd. För begagnade varor krävs mer detaljerade uppgifter för att konsumenterna skall anses kunna identifiera dem. Vad gäller tjänster är dessa inte så standardiserat utformade som varor, vilket innebär att man inte kan tillämpa prisinformationslagen på tjänster i samma utsträckning som på varor. Är däremot tjänsten bestämd skall priset anges. Exempel på bestämda tjänster är vissa frisörtjänster, restaurangtjänster, kemtvätt, sällskapsresor och vissa bilreparationer.

Enligt 4 § andra stycket behöver prisinformation inte lämnas, om särskilda omständigheter förhindrar detta. En särskild omständighet

kan vara att priserna varierar från dag till dag. I sådana fall behöver pris inte anges i reklammeddelanden som skall gälla för en längre tid. Även i vissa försäljningssituationer, t.ex. vid auktioner eller liknande, kan undantag göras från lagens krav, eftersom priset i dessa situationer inte kan bestämmas i förväg.

Av 5 § framgår att priset för varor och tjänster skall anges korrekt och tydligt. Huvudregeln är att priset skall anges skriftligt. Enligt samma paragraf skall priset inbegripa mervärdesskatt. Om det kan tillkomma avgifter och andra kostnader skall detta anges särskilt. Om varan består av flera delar, t.ex. ett uppslagsverk, skall konsumenten få information om det totala priset.

Priset för en vara skall enligt 6 § anges per förpackning eller någon annan jämförlig enhet av varan. Enligt andra stycket samma paragraf skall priset, för varor som tillhandahålls i varierande kvantiteter, avse den mängd eller måttenhet som varan vanligen utbjuds i. Prisuppgifter för flera olika varor i samma annons kan anses som vilseledande, om uppgifterna avser olika mängder.

Av 7 § framgår att uppgift om jämförpris också skall lämnas för sådana varuslag som det finns särskilda beräkningsgrunder för. I Konsumentverkets föreskrifter om jämförpriser (KOVFS 1993:1) finns en bestämmelse om hur jämförpriset skall beräknas för vissa varuslag med särskilda beräkningsgrunder.

När det gäller tjänster skall näringsidkaren, om det slutliga priset för en bestämd tjänst inte kan anges, i stället ange grunderna för hur priset bestäms. Näringsidkaren kan exempelvis ange arbetskostnad per timme, materialkostnad per enhet och åtgång av arbetstid och material.

I 9-13 §§ finns bestämmelser om var skriftlig prisinformation skall anges. Det allmänna kravet är att priset och jämförpriset skall anges så att det framgår klart för konsumenten vilken vara eller tjänst som informationen avser.

När en vara utbjuds till försäljning i t.ex. en försäljningslokal är huvudregeln enligt 10 § punkterna 1 och 2 att priset för varan och jämförpriset skall anges på varan eller dess förpackning, eller i varans omedelbara närhet. Marknadsdomstolen har i domarna MD1993:4 och 1994:19 slagit fast att priser skall sättas ut i skylt-

fönster. Om det finns praktiska hinder mot att priset anges enligt huvudregeln, får priset och jämförpriset anges i en prislista, prisfrågeterminal eller liknande.

11 § innehåller bestämmelser om dagligvaror som marknadsförs genom självbetjäning. Priset skall enligt samma paragraf anges på varan eller dess förpackning under förutsättning att det inte föreligger praktiska hinder mot detta. Priset behöver inte heller anges på varan eller dess förpackning, om ett prisinformationssystem gör det möjligt för konsumenten att dels beräkna den sammanlagda kostnaden för varorna, dels kontrollera att det pris som tas ut stämmer med prisangivelsen. I Konsumentverkets föreskrifter om prisinformation (KOVFS 1992:1) finns en uppräkningslista av de varuslag för vilka det anses föreligga praktiska hinder mot att lämna prisinformation på varan eller dess förpackning.

Information om priset för en bestämd tjänst eller om grunderna för hur priset bestäms skall enligt 13 § lämnas lätt tillgänglig på eller i omedelbar anslutning till den plats där näringsidkaren bedriver sin rörelse eller annars marknadsför sina tjänster.

Av 14 § framgår att marknadsföringslagens sanktioner skall tillämpas om näringsidkare inte iakttar bestämmelserna i prisinformationslagen. Prisinformation skall anses vara sådan information av särskild betydelse från konsumentsynpunkt som avses i 4 § andra stycket marknadsföringslagen.

4.3 Förrordningen om jämförpriser på andra varor än livsmedel

Förrordningen (1994:276) om jämförpriser på andra varor än livsmedel innehåller bestämmelser om beräkningsgrunder för andra varor än livsmedel som säljs efter volym, vikt, längd eller yta. I 2 § förrordningen anges hur jämförpris enligt 7 § prisinformationslagen skall beräknas. I 3 § samma förrordning anges undantag från beräkningsgrunderna i 2 § för uppräknade varuslag när de säljs färdigförpackade i förutbestämda mängder.

4.4 Konsumentverkets föreskrifter

Konsumentverkets föreskrifter om prisinformation (KOVFS 1992:1) avser marknadsföring av dagligvaror genom självbetjäning. I föreskrifterna görs en uppräkningslista av vissa varuslag för vilka det anses föreligga praktiska hinder enligt 11 § andra stycket första punkten prisinformationslagen mot att lämna prisinformation på varan eller dess förpackning.

I Konsumentverkets föreskrifter om jämförpriser (KOVFS 1993:1) anges undantag för vissa livsmedel från kravet på att lämna jämförpris. I föreskrifterna anges även beräkningsgrunder för jämförpris per kilo eller liter för vissa livsmedel och för konsumtionsfärdigt husdjursfoder.

5 Överväganden och förslag

5.1 Direktivet och gällande svensk rätt

Det aktuella direktivet ersätter äldre direktiv och innebär klara förbättringar för konsumenterna när det gäller prisinformation. Förfarandet för att lämna sådan information förenklas också jämfört med vad som rådde tidigare.

Sverige och övriga länder i Norden har redan lagstiftning som i stort motsvarar de bestämmelser som finns i direktivet. Några större ändringar i det nationella regelverket behövs därför inte.

Det finns inte heller av andra skäl någon anledning att göra ändringar i prisinformationslagen utöver de ändringar som är nödvändiga till följd av kravet på att ha den nationella rätten i överensstämmelse med direktivet.

Eftersom direktivet är ett s.k. minimidirektiv, kan vi behålla det strängare konsumentskydd som vi redan nu har jämfört med den skyddsnivå som direktivet ger uttryck för. Det gäller främst i fråga om kraven på jämförpris på andra varor än livsmedel samt på prisangivelse beträffande tjänster.

Anledning att ytterligare i någon större omfattning förstärka vårt konsumentskydd inom detta område saknas.

Sammanfattningsvis är bedömningen att genomförandet bör kunna ske på ett enkelt och smidigt sätt utan att bryta eller avvika från strukturen i det nuvarande systemet vad beträffar prisinformation.

5.2 Definitioner av de grundläggande begreppen i direktivet m.m.

Direktivets artikel 2 innehåller definitioner av försäljningspris, jämförpris, vara som säljs i lös vikt, näringsidkare och konsument.

Med *försäljningspris* avses det slutliga priset på en enhet eller en bestämd mängd av en vara, inklusive mervärdeskatt och alla övriga skatter.

Denna definition anknyter helt till vad vi brukar definiera som försäljningspris (jfr 6 § prisinformationslagen). Att priset skall inbegripa mervärdeskatt, avgifter och andra kostnader framgår av 5 § andra stycket prisinformationslagen.

Med *jämförpris* avses det slutliga priset, inklusive mervärdeskatt och alla övriga skatter, på ett kilo, en liter, en meter, en kvadratmeter eller en kubikmeter av en vara eller en annan mängdenhet som i de berörda medlemsstaterna i stor utsträckning och traditionellt används vid försäljning av vissa varor.

Även denna definition motsvarar vad som redan gäller enligt prisinformationslagen (7 §). Enligt denna bestämmelse skall jämförpris lämnas för sådana varuslag som det finns särskilda beräkningsgrunder för. Konsumentverket har i sin författning fastställt särskilda beräkningsgrunder för de varuslag inom livsmedelsområdet som skall jämförprismärkas (KOVFS 1993:1) medan regeringen i förordningen (1994:276) om jämförpriser på andra varor än livsmedel har fastställt motsvarande beräkningsgrunder för icke-livsmedelsvaror.

Det finns ingen anledning att frånga gällande ordning för bestämmande av vad som skall känneteckna begreppet jämförpris. Bestämmandet anger därmed också omfattningen av de varuslag som kan jämförprismärkas.

Definitionen av en *vara som säljs i lös vikt* uttrycker något som motsvarar rådande synsätt. Detsamma gäller för definitionerna av *näringsidkare* och *konsument*.

Det kan finnas skäl att bedöma om definitioner bör anges i lagen. Tillämpningsområdet för prisinformationslagen bör dock först uppmärksammas för att se om det bör utvidgas något. En före-

bild för en sådan utvidgning kan vara marknadsföringslagen, som omfattar produkter. Med produkter avses varor, tjänster, fast egendom och andra nyttigheter (3 § marknadsföringslagen). I lagens förarbeten anges att uttrycket nyttighet har en vidsträckt innebörd. Det innefattar, förutom det som anges i lagtexten, också t.ex. elektrisk kraft, aktier och andra värdepapper, krediter samt rättigheter av olika slag (prop.1994/95:123 s.164).

Sedan några år finns en delvis förändrad konsumentmarknad, där inte minst genom att s.k. allmännyttiga tjänster, som tidigare varit mer eller mindre fredade från konkurrens, numera blivit alltmer utsatta för konkurrens och därmed gett konsumenterna ett mera varierat utbud av sådana tjänster med ökade möjligheter till prisjämförelser som följd. Det räcker med att nämna tillhandahållandet av elektricitet i detta sammanhang.

Mot denna bakgrund kan det synas lämpligt att låta prisinformationslagen – i likhet med den närliggande marknadsföringslagen – omfatta produkter i stället för enbart varor och tjänster. Genom att prisinformationslagen är begränsad till enbart konsumenters intresse av en god prisinformation torde det knappast möta några större svårigheter att på detta sätt utvidga lagens tillämpningsområde något. Det följer av sakens natur att endast sådana bestämda nyttigheter som marknadsförs och som kan bli föremål för prisinformation kan omfattas av kravet på sådan information. En vägledning i vissa fall för hur prisinformationen i dessa fall kan lämnas kan vara bestämmelsen i 8 §, enligt vilken näringsidkaren medges att ange grunderna för hur priset bestäms, om det slutliga priset för en bestämd tjänst inte kan anges.

I promemorian föreslås med hänsyn härtill att prisinformationslagen omfattar produkter med den innebörd av detta begrepp som i allt väsentligt motsvarar den som ges i marknadsföringslagen. På grund av denna nyhet ökar behovet av att definiera åtminstone begreppet "produkter" i prisinformationslagen. Med hänsyn till detta och att nuvarande konsumentlagstiftning ofta innehåller definitioner, med EU-direktiv som förebild i många fall, framstår det som lämpligt att även definiera vissa andra grundläggande

begrepp i lagen. Enligt förslaget bör sådana definitioner föras in i lagen.

Definitioner motsvarande dem som finns i direktivet och som beskriver vad som kännetecknar en konsument och en näringsidkare synes dock kunna undvaras med hänsyn till att definitionerna är sedan länge fast etablerade i svensk rätt. Marknadsföringslagen innehåller för övrigt ingen definition av konsument- och näringsidkarbegreppen.

5.3 Skyldigheten att ange försäljningspris och jämförpris på alla varor

5.3.1 Möjlighet till speciella undantag från denna skyldighet m.m.

Enligt direktivets artikel 3 skall i princip försäljningspris och jämförpris anges på alla varor som erbjuds konsumenterna. Medlemsstaterna får dock besluta om några undantag från denna skyldighet, nämligen beträffande varor som erbjuds i samband med tillhandahållandet av tjänster eller i samband med auktionsförsäljning. Från kravet på prisinformation kan också undantas försäljningar av konst och antikviteter.

Enligt 4 § första stycket prisinformationslagen skall prisinformation lämnas när en näringsidkare marknadsför bestämda varor eller tjänster. Prisinformationskravet gäller dock inte om särskilda omständigheter hindrar att prisinformation lämnas. Som sådana omständigheter har i lagens förarbeten (prop.1990/91:171 s.10 och 25 f) angetts fall där priset varierar från dag till dag eller där priset på varan inte kan anges i förväg.

Direktivet och prisinformationslagen har en delvis annorlunda utformning när det generella prisinformationskravet skall preciseras. Direktivet kopplar inte skyldigheten att lämna prisinformation till en marknadsföringsåtgärd utan anger endast i artikel 3 punkten 4 att i reklam där försäljningspriset på varor nämns skall även

jämförpriset i princip anges. Däremot anknyter prisinformationslagen till en marknadsföringsåtgärd som förutsättning för skyldigheten att lämna prisinformation. Begreppet marknadsföring har i den svenska marknadsrättsliga lagstiftningen emellertid en vidsträckt innebörd och innefattar t.ex. själva saluhållandet av en vara, även om det är helt passivt (prop.1990/91:171 s.10). Det betyder i praktiken, att det inte torde finnas någon nämnvärd materiell skillnad mellan direktivet och prisinformationslagen i detta hänseende.

Att prisinformation skall kunna underlåtas om särskilda omständigheter hindrar det har i svensk rätt dessutom motiverats av att det kan vara svårt att upprätthålla informationskravet i tryckta annonser och dylikt, då priset inte är känt när annonsen går i tryck, eller när ett aktuellt dagspris skall anges i sådana annonser beträffande varor, t.ex. fräska bär, med ofta förekommande prisförändringar (prop.1990/91:171 s.25 f). I dessa fall måste dock försäljningspriset anges i samband med själva saluhållandet.

Mot denna bakgrund synes det nuvarande generellt utformade och oprecisa undantaget i 4 § prisinformationslagen stå i mindre god överensstämmelse med direktivet, som i stället klart preciserar vilka slag av undantag som medlemsstaterna får besluta om. För att anknyta till en av de undantagssituationer som anges utgöra en särskild omständighet till hinder för prisinformationens lämnande, nämligen den situation som avser prisinformation i tidningar etc. i vissa fall, måste konstateras att det följer av sakens natur att ett pris i en varukatalog inte kan anges, om det inte är känt när annonsen i katalogen går i tryck. Det räcker i detta fall med att näringsidkaren kan lämna aktuella prisuppgifter genom ett särskilt prisblad, som lätt kan uppdateras.

Med hänvisning till det anförda förordas att det generella undantaget i 4 § ersätts med specificerade undantag. I det följande diskuteras vilka av de undantag som anges i direktivet som bör genomföras i prisinformationslagen.

Beträffande direktivets möjlighet till undantag från prisinformationskravet för varor som erbjuds i samband med tillhandahållandet av tjänster kan erinras om att enligt 5 § första stycket prisinformationslagen skall priset anges skriftligen, om konsumenten

ten inte kan få upplysning om det på något annat likvärdigt sätt (jfr avsnittet 5.4). Undantaget från skriftlighetskravet har exemplifierats med den situation som kan råda t.ex. i affärer som på mycket begränsade utrymmen och med en betjäningsform som utgör mellanting mellan manuell betjäning och självbetjäning marknadsför ett stort antal billiga och små varor (prop.1990/91:171 s.11 och 27). På samma sätt anses skriftlig prisinformation kunna underlätas exempelvis i samband med försäljning av ett begränsat sortiment av hårvårdsprodukter i anslutning till utövandet av frisörtjänster. Konsumenten skall dock kunna få muntlig information om varupriserna i detta fall.

Mot denna bakgrund torde det inte finnas anledning att följa direktivet i denna del. Något uttryckligt undantag i lagen för angivande av priser på varor som säljs i samband med tjänsters tillhandahållande föreslås därför inte.

Det finns inte heller några särskilda skäl som kan motivera varför priset på konst och antikviteter inte skall behöva anges. Det förordas på grund härav att inte heller detta undantag i direktivet får någon motsvarighet i prisinformationslagen.

Vad gäller auktionsförsäljningar är sådana redan enligt gällande rätt med stöd av 4 § andra stycket prisinformationslagen undantagna från kravet på prisinformation. Eftersom den nuvarande texten i 4 § med undantag föreslås få utgå, bör undantaget beträffande auktionsförsäljningar i stället komma till tydligt uttryck i 4 § andra stycket.

5.4 Tydliga prisangivelser m.m.

Enligt artikel 4 i direktivet skall försäljningspriset och jämförpriset vara entydiga, lätta att känna igen och tydlig läsbara.

Priset för varor och tjänster skall enligt 5 § första stycket prisinformationslagen anges korrekt och tydligt. Det kravet får anses motsvara direktivets krav i det aktuella avseendet.

Av direktivets krav på att prisuppgifter skall vara tydligt läsbara kan möjligen slutas att direktivet ställer krav på att det alltid måste

förekomma skriftliga prisuppgifter. Det torde dock inte vara avsikten, om den som söker informationen kan få upplysning om priset på något annat likvärdigt sätt. Detta alternativ till skriftlig information finns föreskrivet i den nuvarande lagen (5 § första stycket). I förarbetena anges en mycket restriktiv användning av enbart muntlig prisinformation (prop.1990/91:171). Kravet för att få lämna prisinformation muntligen är således att konsumenten kan få denna lika lätt som skriftlig information. Det innebär när det gäller varor att den muntliga informationen i princip skall kunna fås i omedelbar närhet till varan så att konsumenten utan omgång kan jämföra olika priser och göra ett köpval. Undantaget anses vidare i praktiken innebära att skriftlig information inte behöver lämnas i mindre butiker med manuell betjäning. I en manuell disk i en snabbköpsbutik är emellertid situationen en annan. Här behövs nästan alltid skriftlig information.

I kravet på att prisangivelser skall vara tydliga ingår att de måste hänföra sig till etablerade måttenheter och mängder. Det har kommenterats i det föregående i samband med genomgången av direktivets definitioner i artikel 2 (se avsnitt 3.2). I artikel 4 andra punkten första stycket preciseras ytterligare att jämförpriset skall hänföra sig till en mängd som anges i enlighet med nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser. I en särskild av Konsumentverket utfärdad författning om bestämmande av särskilda beräkningsgrunder för jämförpris för olika varuslag (KOVFS 1993:1) finns angivet de olika mått- och mängdenheter som godtas vid angivandet av jämförpris. I en ny liknande författning bör man bygga på det regelverk som redan finns och eventuellt komplettera detta på grundval av möjligen nya erfarenheter och bedömningar som tillkommit sedan den gällande författningen trädde i kraft.

I Konsumentverkets särskilda författning anges också motsvarigheter till reglerna i direktivet dels om att jämförpris bara behöver anges när varan säljs i lös vikt (jfr artikel 3 punkten 3), dels om att det räcker att ange jämförpriset för avrunnen vikt (jfr artikel 4 punkten 2 andra stycket) när varan förpackas med sås, spad, lag, vatten eller motsvarande.

5.5 Möjlighet till undantag från skyldigheten att ange jämförpris

Av artikel 5 första punkten framgår att undantag får medges från skyldigheten att ange jämförpriser för varor, om en sådan angivelse inte skulle vara av betydelse på grund av varornas karaktär eller ändamål eller om en sådan angivelse skulle kunna skapa förvirring.

Såsom den svenska rätten är utformad gäller enligt 7 § prisinformationslagen att uppgift om pris per måttenhet (jämförpris) skall lämnas för sådana varuslag för vilka det finns särskilda beräkningsgrunder. Sådana grunder har angetts i Konsumentverkets ovannämnda författning beträffande livsmedel och i förordningen 1994:276 beträffande andra varor än livsmedel, och i den omfattning grunder för ett varuslag kan ges, gäller också kravet på jämförpris för detta varuslag. I Konsumentverkets författning anges dessutom vissa livsmedel för vilka jämförpris inte behöver anges.

Om det inte anges några särskilda beräkningsgrunder för en viss typ av vara, omfattas denna vara inte av skyldigheten för näringsidkaren att jämförprismärka den. Det är naturligen främst inom området för andra dagligvaror än livsmedelsvaror som detta undantag kan tillämpas. Ingen kommer t.ex. på tanken att ange jämförpris på möbler eller bilar.

Det andra möjliga undantaget från kravet på jämförpris tar sikte på en situation då jämförprismärkning kan skapa förvirring, t.ex. då olika typer av ostar är förpackade tillsammans. I Konsumentverkets författning finns ett liknande undantag som går ut på att jämförpris inte behöver lämnas för livsmedel som kräver tillsats av vara, vars pris inte kan anses vara försumbart (t.ex. mjölk, grädde, ägg).

Det kan emellertid finnas andra situationer, då en jämförprismärkning skulle kunna skapa förvirring hos konsumenten. Det är osäkert om nuvarande bemyndigande för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela ytterligare föreskrifter än de som ingår i prisinformationslagen (se 12 §) innefattar även ett bemyndigande att meddela föreskrifter beträffande varuslag för vilka en angivelse av jämförpris skulle kunna

skapa förvirring. Det sannolika är att bemyndigandet inte kan anses omfatta denna typ av undantag.

Härtill kommer att nuvarande bemyndigande inte ger utrymme för regeringen eller förvaltningsmyndighet att medge undantag från kraven på angivande av jämförpris beträffande de varuslag för vilka några beräkningsgrunder inte kan lämnas. Det kan nämnas att det i Konsumentverkets författning anges att jämförpris inte behöver lämnas för vissa varuslag. Denna föreskrift uttrycker närmast att ett undantag från kravet på angivande av jämförpris medges, vilket i och för sig är en naturlig följd i de fall några särskilda beräkningsgrunder inte kan fastställas.

Det är mot denna bakgrund lämpligast att 12 § ändras till att omfatta bemyndigande att även föreskriva att undantag kan medges från kravet på att ange jämförpris i de fall detta följer av att beräkningsgrunder inte kan fastställas. I klarhetens intresse bör bestämmelsen med bemyndigande också kompletteras med bemyndigande som ger rätt att föreskriva dels vilka varuslag som en angivelse av jämförpris skulle kunna skapa förvirring, dels vilka undantag från kravet på att ange jämförpris som en tillämpning av en sådan föreskrift skulle leda till.

5.6 Vissa undantag från skyldigheten att ange jämförpris för vissa små detaljistföretag

Artikel 6 innehåller möjlighet till undantag från skyldigheten att ange jämförpris för vissa små detaljistföretag under en övergångstid. Det skall vara fråga om företag, för vilka den praktiska eller ekonomiska bördan för angivande av jämförpris skulle bli alltför tung på grund av det antal varor som utbjuds till försäljning, försäljningsytans storlek, försäljningsplatsens eller försäljningsförhållandenas specifika karaktär eller andra liknande förhållanden. Undantag får under denna tid också medges för vissa former av affärsverksamhet såsom t.ex. ambulerande försäljning.

Sedan prisinformationslagen trädde i kraft 1991 har det skett ett genomslag i Sverige beträffande jämförpriser både i fråga om synen på jämförpriser och när det gäller tillämpningen av lagens bestämmelser om jämförpriser. Det råder stor enighet bland aktörerna på marknaden att jämförpriser har utomordentliga fördelar för konsumenterna samtidigt som jämförprismärkning bidrar till att vässa priskonkurrensen.

Den rådande uppfattningen är att jämförpriser är viktiga även i den lilla glesbygdsbutiken. Konsumenter har lika stort behov av tydlig och jämförande prisangivelser där som i de större butikerna i tätorterna. Samtidigt är inställningen att det är viktigare att en livsmedelsbutik i glesbygd kan få leva kvar än att den tillämpar en perfekt jämförprismärkning.

Mot denna bakgrund kan konstateras att det i Sverige saknas anledning att ändra rådande ordning i syfte att skapa ett undantag från jämförprismärkning för små detaljistföretag. Härtill kommer omständigheter som i sig försvårar eller gör ett införande av ett sådant undantag olämpligt. För det första är det viktigt att notera att direktivets möjlighet till undantag är temporärt i den meningen att tillämpningen av det skall granskas av Europakommissionen i dess första rapport med utvärderingar senast i början av år 2003. Det är givetvis inte säkert att undantaget förlängs därefter. Det kan om så inte sker bli vissa problem för de småbutiker som utnyttjat möjligheten till undantag att ställa om prismärkningen. Enbart detta faktum bör ge en tankeställare i samband med överväganden om att för en viss företagarkategori överge en ordning som är förmånlig för konsumenterna och som dessa näringsidkare dessutom klarat av att leva med. Vidare bör frågan ställas hur undantagskretsen skall definieras och avgränsas. I andra medlemsstater som står i begrepp att införa lagstiftning om jämförpriser brottas man med stora problem att göra sådana lämpliga och rättvisa avgränsningar. Det är naturligtvis ett arbete som vi inte behöver utföra, om vi låter nuvarande ordning bestå.

Med hänvisning till det anförda förordas att Sverige inte utnyttjar förevarande möjlighet till undantag.

6 Tillsyn och sanktioner

Enligt direktivets artikel 8 skall medlemsstaterna fastställa påföljderna vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas för tillämpningen av direktivet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa genomförs. Dessa påföljder måste vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Enligt 14 § prisinformationslagen skall marknadsföringslagen tillämpas, om en näringsidkare inte lämnar prisinformation enligt prisinformationslagen. Prisinformation enligt prisinformationslagen skall därvid anses vara sådan information av särskild betydelse från konsumentsynpunkt som avses i 4 § andra stycket marknadsföringslagen.

De föreslagna ändringarna i prisinformationslagen föranleder ingen ändring i rådande ordning vad gäller tillsyn och sanktioner. Nuvarande ordning uppfyller helt direktivets krav i dessa hänseenden.

7 Kostnader

Konsumentverket/KO utövar tillsyn över prisinformationslagen. De föreslagna ändringarna medför inga förändringar i verkets tillsyns- verksamhet. Lagändringarna kräver därför inget resurstillskott.

Lagändringarna medför inte heller i övrigt några nämnvärda kostnader för näringsidkare, stat eller kommun.

8 Ikraftträdande

Direktivet skall vara genomfört senast den 18 mars 2000.

Med hänsyn till beredningstid förordas att lagändringarna träder i kraft den 1 maj 2000.

9 Författningskommentarer

1 § Denna lag har till ändamål att främja en god prisinformation till konsumenter och att underlätta prisjämförelser.

I denna paragraf har lagts till att lagen har till ändamål även att underlätta prisjämförelser. Det är något som givetvis gäller redan nu. Eftersom direktivets artikel 1 anger att direktivet har till syfte att förutom att förbättra informationen till konsumenterna även att underlätta prisjämförelser är det lämpligt att prisinformationslagen kompletteras med en sådan ändamålsangivelse.

2 § Lagen tillämpas på sådana näringsidkare som i sin yrkesmässiga verksamhet tillhandahåller produkter till konsumenter.

Lagens tillämpningsområde utvidgas något till att omfatta också andra nyttigheter än varor och tjänster. Det görs genom att som samlingsnamn för alla slag av nyttigheter används begreppet "produkter". Motiven för denna utvidgning redovisas i den allmänna motiveringen (avsnittet 5.2).

Definitioner

3 § I denna lag avses med

produkter: varor, tjänster, fast egendom och andra nyttigheter,
försäljningspris: det slutliga priset på en enhet eller en bestämd mängd av en produkt,

jämförpris: det slutliga priset på ett kilo, en liter, en meter, en kvadratmeter eller en kubikmeter av en vara eller enligt en annan mängdenhet,

vara som säljs i lös vikt: en vara som inte är färdigförpackad och som mäts upp i konsumentens närvaro.

I den nuvarande 3 § räknas upp en del lagar som anges innehålla särskild information till konsumenter. Uppräkningen är inte fullständig. Det finns andra lagar, särskilt på konsumentområdet, som också innehåller bestämmelser med särskilda informationskrav. Naturligtvis har i förekommande fall specialbestämmelser i annan lag företräde framför prisinformationslagens bestämmelser, som ju är mer generell och främst tar sikte på kraven på information om priset på dagligvaror.

På grund härav synes den gällande 3 § inte fylla någon nödvändig funktion. Bestämmelsen föreslås därför utgå. I stället förs några definitioner in i 3 §. Motiven för att så görs finns i den allmänna motiveringen (avsnittet 5.2).

4 § Prisinformation skall lämnas när en näringsidkare marknadsför bestämda produkter.

Första stycket gäller dock inte för varor som säljs på auktion.

Första stycket

Begreppet produkter ersätter begreppen varor och tjänster.

Andra stycket

Nuvarande undantag från kravet på prisinformation, som innebär ett undantag då särskilda omständigheter hindrar att prisinformation lämnas, ersätts med ett preciserat undantag avseende varor som säljs på auktion. Skälen för det anges i avsnittet 5.3.1.

5 § Priset för produkter skall anges korrekt och tydligt. Priset skall anges skriftligen, om konsumenten inte kan få upplysning om det på något annat sätt.

Priset skall inbegripa mervärdeskatt. Om det kan tillkomma avgifter och andra kostnader skall detta anges särskilt.

En följdändring av att begreppet "produkt" förs in i lagen.

7 § Uppgift om pris per måttenhet (jämförpris) skall dessutom lämnas för sådana varuslag som det finns särskilda beräkningsgrunder för och som kan lämnas utan att det skapar förvirring för konsumenten.

Ett tillägg har gjorts som innebär att jämförpris skall lämnas beträffande varor i de fall detta inte skapar förvirring för konsumenten. Motiven för tillägget redovisas i den allmänna motiveringen (avsnittet 5.5). Det kan konstateras att många gånger torde situationerna sammanfalla, å ena sidan, då en särskild beräkningsgrund för angivelse av jämförpris på en vara inte är möjlig att fastställa och, å andra sidan, då en sådan angivelse inte kan göras på grund av att den skulle skapa förvirring. Det kan dock troligen finnas situationer som inte är sammanfallande, vilket gör det nödvändigt att föra in detta undantag från kravet på angivande av jämförpris i lagtexten. Därmed genomförs också direktivets föreskrift i detta avseende i den svenska lagen.

I enlighet med nuvarande ordning (12 §) ankommer det på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vilken har blivit Konsumentverket, att fastställa de särskilda beräknings-

grunderna för sådana varuslag för vilka jämförpris skall lämnas. Genom tillägg till lagens bemyndigandebestämmelse (12 §) öppnas möjlighet för att ge ett regeringsbemyndigande för Konsumentverket att fastställa för vilka varuslag en angivelse av jämförpris skulle kunna skapa förvirring.

9 § Priset och jämförpriset skall anges så att det framgår klart för konsumenten vilken produkt som informationen avser.

En konsekvensändring av att produktbegreppet införs i lagen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om,

1. vad som skall anses utgöra praktiska hinder enligt 10 § andra stycket eller 11 § andra stycket 1,
2. kraven för att kontroll skall vara obehövlig enligt 11 § tredje stycket,
3. fastställande av sådana särskilda beräkningsgrunder som avses i 7 §,
4. vilka varuslag som en angivelse av jämförpris skulle kunna skapa förvirring, och
5. de undantag från kraven på att ange jämförpris som följer av en tillämpning av punkterna 3 eller 4.

Tredje punkten

Denna bestämmelse ersätter den motsvarande bestämmelsen i 7 § andra stycket.

Fjärde punkten

På samma sätt som gäller i fråga om fastställandet av särskilda beräkningsgrunder är det lämpligt att det överlämnas åt regeringen

eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka varuslag som en angivelse av jämförpris skulle kunna skapa förvirring. I övrigt hänvisas till avsnittet 5.5 och författningskommentaren till 7 §.

Femte punkten

Motiven för denna bestämmelse redovisas i avsnittet 5.5.

Under arbetet med att fastställa de varuslag för vilka undantag från kravet på att ange jämförpris skall gälla har man givetvis att utgå från vad som är nuvarande rätt enligt Konsumentverkets författning (KOFVS 1993:1) med föreskrifter om jämförpriser samt förordningen (1994:276) om jämförpriser på andra varor än livsmedel. Naturligtvis har varusortiment och liknande förändrats i vissa delar sedan författningarna trädde i kraft. Det kan göra det nödvändigt att försöka identifiera nya eller tidigare varuslag - både livsmedel och andra dagligvaror - som möjliga för angivande av jämförpris.

Det förtjänar i sammanhanget erinras om att det enligt tidigare EG-direktiv föreskrivna sambandet mellan jämförpris och standardiserade förpackningar upphört att gälla genom det nuvarande direktivet. Det medför bl.a. behov av att se över det undantag från kravet på jämförpriser på andra varor än livsmedel som finns i 3 § i den nämnda förordningen. Enligt denna bestämmelse gäller nämligen inte några beräkningsgrunder för vissa varuslag, som säljs färdigförpackade i förutbestämda mängder.

Bilagan finns endast i tryckt version